

betreffende de Baliërs gegeven. [fol. 1261] Ook is er aangegeven hoe te handelen als de expeditie gunstig uitvalt. Dit alles is te vinden in de aparte en geheime brief naar Semarang van heden. Binnen 3 à 4 dagen zullen ter versterking van de op Java's Oostkust aanwezige vaartuigen een schip en twee barken worden uitgezonden, zo goed mogelijk bemand met het krappe aantal zeevarenden over wie men beschikt. Deze schepen zullen goed worden uitgerust, ook met benodigdheden voor de daar al aanwezige vaartuigen. Tevens zullen ter aanvulling van de ruim 200 militairen die aan het vastgestelde aantal in de Oosthoek ontbreken, naar Gresik meegaan: 1 luitenant, 2 vaandrags, 5 sergeants, 6 korporaals, 85 soldaten, 3 tamboers en pijpers, of samen 102 man. Die zijn uit het al zeer krappe garnizoen te Batavia gelicht. Daarom hoopt men dat de verwachte schepen uit Nederland rijkelijk van militairen en zeevarenden voorzien zullen zijn. Aan zeevarenden is vooral behoefte om de 3 à 4 schepen te bemannen die tijdens de westmoesson naar Gresik moeten gaan om de producten van Java's Oostkust op te halen.

CHERIBON

[fol. 1262] Naar Cheribon is dit jaar aan contanten f 100.560 gezonden, aan koopwaren, levensmiddelen, geschenken, zegels, artillerie- en equipagegoederen en aan diverse benodigdheden voor de huishouding f 15.151 en er is in rekening gebracht voor f 4573. Het kantoor heeft dus f 120.284 ontvangen.)

En het vandaar voor de Comp^e aangebragte bedraagt ook maar

f 114.951,11,- en heeft bestaan in

655.437 $\frac{1}{2}$ lb. coffijboonen

606.01 „ rijst

9.000 „ indigo in soort

39.487 $\frac{1}{2}$ „ peper swarte

47.218 $\frac{3}{4}$ „ areek op den eisch van 3, 4 à 5000 picols

12.625 „ cattoene garens nevens diverse houtwerken in soort, en eenige artikulen van weinig belang.

Fol. 1262r-v.

(Het is dus niet gunstig met de verwerving van producten. Aan koffie is al jaren terug niet zo weinig ontvangen [fol. 1263] en van de voornaamste andere artikelen ook minder dan vroeger. Maar aangezien in deze streken op schrale oogsten vaak rijke volgen, hoopt men dat dit ook nu het geval zal zijn. Men wordt hierin gesterkt doordat er reeds in november ruim 1.000.000 pond van het nieuwe gewas in voorraad was. Door extra hete zon en droogte is de rijstooft weer zeer slecht uitgevallen. Hoewel er meer dan verleden jaar is aangevoerd, is dat niet aan een rijke oogst toe te schrijven, maar aan het bevel in de brief van 9 mei om, als de vorsten niet aan hun verplichtingen zouden voldoen, voor hun rekening rijst tegen de marktprijs in te kopen. Ook is bevolen het verbod op uitvoer door particulieren niet in te trekken. De resident schreef evenwel in zijn brief van 18 oktober [fol. 1264] dat dit tot een lagere opbrengst aan pacht voor de domeinen zou leiden. Men merkt daarbij op dat zolang de vorsten hun bescheiden contingent rijst niet kunnen leveren, ook het vervoer door particulieren en dus de pacht voor de pachter niet veel zal opbrengen. Er is ook iets meer zwarte peper geleverd, maar daar niets erop wijst dat de verbouw rond Cheribon zal toenemen en de resident in zijn brief van 18 oktober, zowel als de regenten unaniem verklaarden dat de peper in de gebieden rond Sukapura en in Balembangan niet goed wil groeien, is het toegestaan om daar enige vruchtbare tuinen die ver van dessa's afliggen, te rooien. Maar dan moet daarop wel weer koffie verbouwd worden en er moet op gelet worden dat het bevel van de resident, dat ieder huisgezin dichtbij het erf 10, 12 à 15 peperplanten of meer verbouwt, wordt nageleefd. De resident schreef in zijn brief van 27 april [fol. 1265] dat hij vreesde de bestelde 10.000 lb katoenen garen L^a E, of dispens soort, niet te kunnen leveren. De inlander was reeds gewend om meer en beter garen voor Europa te spinnen en leverde vergeleken met het vorige jaar slechts een kwart van het grove garen. Er is bevolen om zo-